

Socialtjänsten och vuxentvånget

Slutreplik

Lars Grönwall

Min avsikt med redogörelsen för tvångsfrågans behandling under senare år har varit att så korrekt som möjligt redovisa de olika turerna i frågan och samtidigt ge en del personliga synpunkter. Någon fullständig genomgång av alla aspekter har det inte varit möjligt att göra. Claes-Göran Westrin sätter fingret på en del punkter som är värda att kommentera ytterligare.

1. Det är högst angeläget att det inledda arbetet med att se över den psykiatriska tvångslagstiftningen fortsätter. Bl a måste indikationerna i 1 § LSPV omarbetas med sikte på att precisera lagen (den föreslagna 2 § "missbruksparagrafen" var en början) och så långt möjligt begränsa användningen av tvångsmedel inom den psykiatriska vården. Som jag har förstått det finns det här ett stort gemensamt intresse med psykiatrins företrädare.

Det är möjligt att tvångsintagningarna på nykterhetsvårdsanstalterna har ökat den senaste tiden som en följd av den opinionskantning som man har kunnat iaktta bland (de unga) socialarbetarna. Även om det den 21 mars 1979 fanns 1 268 inskrivna med tvång på de allmänna vårdanstalterna, vårdades inte mer än 455 av dessa rent faktiskt där (de övriga var försökspermitterade), således långt färre än de som samtidigt var intagna med stöd av LSPV. Det finns skäl att tro att många av dessa 455 hade psykiatriska vårdbehov. Det finns också skäl att tro att många av dem hade kunnat undgå tvångsintagning om det hade funnits tillräckliga och adekvata vårdresurser

inom den frivilliga socialvården att sätta in i stället.

2. Det är en första rangens rättsfråga att granska grunderna för tvångsomhändertaganden av människor. Kan det verkligen vara riktigt att med tvång omhänderta en missbrukare – som inte har begått något brott – för att underkasta honom en vård vars utsikter att ge en varaktig social rehabilitering är små, om ens några. Visst har vi en missbrukstradition som mera liknar den som finns i en del öst-stater än den i tex England eller Frankrike. Men vi har också en rättstradition som vi långt hellre jämför med väst-ländernas.

Social kontroll och samhällsansvar är förvisso viktiga om vi skall kunna förebygga ett tilltagande alkoholmissbruk. Men skall vi kunna hjälpa utslagna människor är det väl så viktigt att vi visar dem solidaritet och det på ett annat sätt än genom att spärra in dem. Fina exempel på sådan solidaritet är den kamratstödande verksamhet på arbetsplatserna som de fackliga organisationerna har startat.

Det talas numera ofta om att man skall ställa krav på missbrukaren själv att komma ifrån sin situation. Och det är rätt. Men en tvångsvård är ju kravlös till sin natur. Den passiverar den intagne i stället för att aktivera honom.

.....
*Det är enligt min mening inte psykiatrins upp-
gift att svara för skyddet av tredje man*
.....

3. Det är enligt min mening inte psykiatrins uppgift att svara för skyddet av tredje man. Jag har dock svårt att tro att den som genom sitt missbruk har nått ett stadium då han är farlig för sin omgivning inte samtidigt har behov av vård för egen del. Jag tycker därför inte att man skall överdriva betydelsen av det tillägg som gjordes under departementsbehandling- en. Det svarar fö mot vad som redan gäller i dag enligt 1 § LSPV.

Inte heller är det enligt min mening nykterhetsvårdens uppgift att skydda andra mot missbrukaren. Det är polisens. Och för det finns det tillräckliga lagliga möjligheter – och skyldigheter, utan att psykiatri skall tvingas överträda sina kompetensgränser.

Sedan artikeln trycktes, har riksdagens socialutskott enhälligt beslutat föreslå att frågan om vuxentvånget ska hänskjutas till en ny, förutsättningslös utredning.

Vidareutvecklat utbildningsprogram

Psykosocial arbetsmiljö 1980

- Psykosocial arbetsmiljö (grundkurs)

13–15 oktober 1980, Enköping

4–6 maj 1981, Enköping

- Det psykosociala arbetets metodik (fortsättningskurs)

10–12 november 1980, Enköping

18–20 maj 1981, Enköping

- Företags/myndighetsinterna kurser, utbildningsdagar, seminarier m m

Ring eller skriv till oss inom Arbetsmiljögruppen för ytterligare information, kursprogram m m

Statskonsult Organisation AB

Birger Jarlgatan 18 · 114 34 Stockholm · Tel 08-14 39 50